

DÉLMAGYARORSZÁG

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT LAPJA

Népgazdasági tervünk – 1975

Az 1975. évi költségvetés törvényéről emelkedett; a munkában is köztöltük az új esztendő népgazdasági tervét. Tekintsünk el a már ismert tervszámok újbóli publikálásától, s a figyelmet, a megváltozott feladatok jellegére, a végrehajtás gondjaira összpontosítsuk. Annál is inkább, mert a vállalatok, a szövetkezetek szintén túl vannak már az ösztendő utolsó erőbevetésén, és előre tekintenek: leltározni, s a jövő évi feladatok előkészítésén dolgoznak. Az 1974. évi helyi eredmények, bár önmagukban igazak, többnyire elismerésre méltóak, mégis könnyen megtévesztőek lehetnek. A gazdálkodó szervezetek ugyanis inkább hasznélvezői, mint kárvallottai voltak az 1973. végén és 1974-ben megváltozott világgazdasági helyzetnek. (Bár némely importanyag beszerzésének megüszülése helyenként ellátási nehézségeket okozott.) A tőkés világgazdasági infláció hatására ugyanis többnyire növekedtek a helyi export árbevételek. Az energiahordozók, a nyers- és alapanyagok ugrásszerű drágulásának többlet devizakiadásait viszont teljes mértékben az állami költségvetés viselte.

Sajnos, a tőkés világgazdasági infláció az exportnál lényegesen nagyobb mértékben sújtotta az importot. Ez az úgynevezett cserearányromlás sok milliárd forint veszteséget okozott a magyar népgazdaságnak. A keletkezett károk „ledolgozása”, a gazdasági egyensúly javítása és helyreállítása — a megváltozott érték- és cserearányviszonyokhoz, a szigorúbb piaci feltételekhez — nemcsak az 1975. évi népgazdasági terv fő célkitűzése, hanem több esztendőre szóló, hosszú távú stratégiai feladat. Az új helyzet szülte gondokat, a megváltozott tennivalókat aligha lehet túlbecsülni. De ahogy az ideai eredmények bizonyítják, és a jövő évi népgazdasági terv és az állami költségvetés előirányzatai körvonalazzák: hazánk, ha nem is tudja a tőkés világgazdasági válságjelenségek káros hatásait teljesen kivédeni, a szocialista tervgazdálkodás keretében, a KGST-országokhoz fűződő kapcsolatok elmélyítésével képes azokon úrrá lenni, s így a gazdaság és az életszínvonal, megtorpanás és törés nélkül fejlődhet, illetve emelkedhet tovább.

De térjünk a tennivalókra. A januári termelői árváltozások csak részben tükrözik az új helyzetet, s így ösztönző, terelőhatásuk is korlátozott. A feladatok különben sem oldhatók meg kizárólag a jelenlegi közvetett irányítási módszerekkel, a gazdasági szabályozás eszközeivel. A világgazdaságban kialakult helyzet alapvető szemléleti és módszerbeli változásokat követel az irányítás, a termelés, a gazdálkodás valamennyi posztján és szintjén, így a vállalatok, a szövetkezetek tervezésében is. A jövő optimális terveit soha nem jelezhetette a múlt fejlődési vonalának előrevetítése. Az 1974—75-ös esztendő fordulója pedig ez a mechanikus módszer teljességgel használhatatlan. Most mindenütt mélyreható helyzetelemzés, helyenként gyökeres irány- és arányváltoztatás szükséges. Az ideai vállalati eredmények „tervesítés” kritikus elemzés, a tartalékok számbavétele, maximális hasznosítása nélkül megtévesztő számközlésbe vezethet.

A termelés például az ideinél kisebb mértékben növekedhet a feldolgozó iparban. Csak a megváltozott feltételekhez rugalmasan alkalmazkodó üzemek tartósíthatják az eddigi, dinamikus fejlődést. Mások szolidabb ütemmel, sőt stagnálással vagy visszafelé fejlődéssel kénytelenek számolni. A termelési szerkezet, a termékösszetétel átalakítása kiinduló alapkövetelmény. Növelni kell a valamennyi piacon versenyképes, illetve a dollárkiadásokat mérséklő termékek körét, visszaszorítva a nem gazdaságos termelést! Csak így hasznosíthatjuk jobb hatásokkal a meglévő energia- és anyagforrásokat.

Ezek a források egyébként nem buzognak olyan kiapadhatatlanul, mint korábban. A népgazdasági terv például eleve 5 százalékos nyersolaj-megtakarítással számol. Minden megtakarítás a mérlegdrága tőkés importot csökkenti, a jelzett példánál évi 50—60 millió dollárral. Az energiával, anyaggal, pénzzel, idővel való széles körű takarékoság egyébként az 1975. évi népgazdasági és helyi tervek sikeres teljesítésének másik tartópillére. S a takarékoság persze nem csökkentheti a termékek használati értékét. Sőt! Csak a jobb minőségű, korszerűbb, a hazai adottságoknak leginkább megfelelő termékek gyártásával elégíthető ki a versenyképesség fokozásának első helyen említett követelménye.

A beruházási lehetőségeket, amelyek a nemzeti jövedelem növekedésével arányosan bővülnek majd, céltudatosabban összpontosítják a fenti tennivalókra, a termelés szerkezeti átalakítására, az energiatakarékosságra, a belső tartalékok feltárására. A beruházott vagyon, az állóeszközök jobb kihasználása szintén ilyen feltárára váró belső tartalék.

S a kongresszusi és a jubileumi munkaverseny-mozgalom új szakaszához érkezik az új esztendőben. — megváltozott gazdasági környezetben. A vállalatok, a szövetkezetek 1975. évi terveik összeállításánál bátran támaszkodjanak a dolgozók javaslataira, kezdeményezésére, a szocialista brigádok helytállására. Ha az üzemek megértik az idő szavát, s reálisan merész célkitűzéseikkel a dolgozók lendületes tömegmozgalmára építenek, jó helyezést érhetnek el mind a hazai, mind a nemzetközi versenymezőnyben. Így sikeresen teljesíthetik a IV. ötéves terv utolsó esztendőjének célkitűzéseit, és az új középtávú terv-időszakkal együtt, saját kollektívák színvonalán, élet- és munkakörülményeiknek további tervszerű emelését is megvalósíthatják.

Teljesített export-kötelezettség

Átadták a szovjet export-ra szánt utolsó ideai tételeket, s ezzel a Budapesti Harisnyagyár már túl is teljesítette eredetileg vállalt kötelezettségeit.

A Szovjetunióba és Mongóliába exportált termékek összértéke ez évben elérte a másfél millió rubelt. A tőkés partnerek megrendeléseinek teljesítésében sincs lemaradás, pedig ennek értéke is több mint kétmillió dollár. (MTI)

A pártkongresszus tiszteletére:

Év vége, hajrá nélkül

Az „év végi hajrá” ismert fogalom, olyannyira, hogy az év utolsó hónapját sokáig szinte el sem tudtuk képzelni másként, csak túlórák özőnével. Most megkérdeztünk, több vállalatot, mi a jelenlegi helyzet. A válasz szinte egyöntetű: a kongresszusi, a felszabadulási munkaverseny hatására a termelés folyamatos, A Taurus Gumiipari Vállalat szegedi gumigyárában december elején tulajdonképpen befejeződött az év, addigra teljesítették a szocialista brigádok, az egész kollektíva lelkesedése révén az előirányzott 733 millió termelési tervet. A munkában élen járó üzemrészek között nehéz megtalálni a legkiválóbbat, mindenki eleget tett vállalásainak. A többi leteredmény még magasabb

lesz, mint amennyit felajánlottak a munkások. A Tejipar is kitett magáért. A Csongrád megyei Tejipari Vállalat nyolcmillió forinttal többet tesz a népgazdaság asztalára, várhatóan ennnyivel teljesítik túl a tervet. Az év egészében jól alakult. Volt és van választék. Megfelelő szervezethez bizonyít itt is az a tény, hogy nyugodtan várták a karácsonyi forgalmat, időben felkészültek, nincs kapkodás. Arra is maradt energiájuk, hogy az ünnepek előtt ügyeleti szolgálatot szervezzenek. Ennek feladata a rendkívüli megrendelések kielégítése.

Nagy és nehéz tervekkel indult az év elején a Dél-alföldi Erdő- és Fajfeldolgozó Gazdaság. A szokásos munkán kívül nyomta a vállalkozást a műszaki fejlesztés, korszerűsítés, komoly beruházás. Elégégg feszített volt a termelési terv, mégse kezdtek év végi hajrába. A gazdaság egészében — így a szegedi üzemekben is — megfontoltan, szervezettel, ütemesen ment a munka év közben, elmaradás nem tapasztalható. Inkább az ellenkezője. A technikai korszerűsítések közül elég annyit említeni, hogy a rönktéri rakodás gépesítésében januártól már az óriási bakdaru is részt vesz. Az új furnérüzem kész az olasz gépek fogadására, hogy a jövő év első felében megkezdje a lemezgyártást. Abban, hogy a határidők nem csúsztak, nagy szerepük van a szocialista brigádoknak. Sok száz óra társadalmi munkát vállaltak, s végeztek is, azért, hogy a gazdaság számára oly fontos létesítmény az előre kitűzött időben üzemképes legyen.

Gyermekeink asztala

Szegedi helyzetkép

Nem dolgozhat nyugodtan a munkahelyén az a szülő, aki nem tudja, mi kerül délen gyermekei asztalára: hideg, vagy meleg étel, s kerül-e egyáltalán oda valami. Gond ez az édesanyáknak, de gond a városi tanácsnak is. Épp ezért vizsgálta még a közelmúltban a művelődési osztály Szeged gyermekei-élelmiszerhelyzetét és tett javaslatot az ellátás javítására.

Kezdjük a kicsikkel. Erre a tanévre 5387 gyermeket vettek fel az óvodák 4030 helyére. Közülük pedig 4060-nak a szülei szeretnék volna, ha gyermekük a napközben étkezik. Majdnem 500-an kénytelenek voltak valami más úton-módon gondoskodni gyermekük ebédjéről. Úgy tánt szeptemberben, hogy nem kisebb feladattal kell megbirkóznunk az általános iskolások csatládjai közül mintegy 600-nak.

S hogy számuk lényegesen csökkent az ősz előrehaladtával, az az Alföldi Vendéglátóipari Vállalattal folytatott sikeres tárgyalásoknak köszönhető. Maguk az iskolai igazgatók is felvették a kapcsolatot egyes üzemekkel, éttermekkel, s ennek eredményeként is sok kisdíjak jut meleg ételhez délen.

Milyen lehetőségek kínálkoznak a konyhák bővítésére? A gedői és a ságváritelepi konyhák alapterületét belső átalakításokkal meg lehet növelni. Így mindkettő 300-zal több adag ebéd főzésére lenne alkalmas.

Számitani lehet a JATE felépülő, újszegedi konyhája is, amely a napközis konyhák az előkészítő munkájától tehermentesítene, amely ugyan nem jelentene több adag ételt, ám az ételmérgezés veszélyét mindenképpen csökkentené az együttműködés. S ami már nemcsak lehetőség, a tanács szeptemberben megvásárolta a Védres István Építőipari Kollegium felszabadult épületének földszinti részét. Úgy tervezték, hogy 1975 első felében megkezdik egy 600—1000 adagos konyha kialakítását. Tarján V. és VI. ütemében 600, illetve 1000 gyermek ebédjét főzik majd meg az iskolák mellé épített, komplex főzőkonyhákban. Odessa tizenkét tantermes iskolája pedig egy 600 adagos konyhát kap.

És nézzünk csak néhány évvel előre: a minden bizonyonnyal megvalósuló fejlesztések után a kínálat

mekkora igénnyel esik egybe.

1978-ra az összes főzőkonyhában 8 ezer 50 gyerek számára tudnak ebédet főzni. És mekkora lesz ugyanakkor a következő öt-éves terv vége felé a kereslet? Előzetes számítások szerint, melyek figyelembe veszik népesedéspolitikánk hatását, és a fokozott ütemű lakásépítkezést, feltehetően 12 ezer 500 gyerek (a gyakorlati iskolák tanulói nélkül) szülei ostromolhatják az iskolákat a napközi nyújtotta meleg ételért — és a nyugalomért. Mi hát a teendő, hogy öt év elteltével ne folyják a jelenleginél is ádázabb harc az ebédért? A városi tanács végrehajtó bizottsága legutóbbi ülésén megbízta a művelődési és a tervosztályt, vizsgálja meg egy 3000 adag főzésére és 6000 adag előkészítésére alkalmas komplex konyha megépítésének le-

hetőségét, ugyanakkor azt is, hogy az Északi városrész és Felsőváros általános iskoláihoz miként tervezhető komplex vagy befejező konyha. Határozatot hozott a vb arra is, hogy az üzemi, vállalati főzőkonyhák által nyújtható segítséget továbbra is igénybe kell venni. Ahhoz azonban, hogy a napközis gyerekek el is tudják fogyasztani az ebédet, megfelelő helyiségek, tállalkonyhák is kellenek. Márpedig ezek kicsik, elavultak, túlnyomó részükben csak 50 adag étel kiszolgálására van igénybevételei engedélyjük az iskoláknak. Halaszthatatlan tehát a tállalkonyhák bővítése, átalakítása — és ha lehetséges —, központi éttermek építése. „A felújításokra, fejlesztésekre a szükséges fedezetet biztosítani kell” — így szól a városi tanács vb határozata.

Ch. A.

Késéseket okozott a sűrű köd

Hétfőn, tegnap különösen a délelőtti órákban az ország szerte jelenkező, helyenként nagyon erős ködtakaró kedvezőtlenül befolyásolta a közlekedést. A legjobban a légiforgalom érezte meg a kedvezőtlen időjárást: a Ferihegyi repülőtér délután kettőtől zárva volt, sem a hazai, sem a külföldi járatok gépei nem indulhattak és nem szállhattak le. Délután kettőtől a helyzet lényegesen javult, újból útnak lehetett indítani a menetrendszerű járatokat, és a kora este kapott tájékoztatás szerint a délután startolt gépek fogadását nem akadályozta az időjárás. A délután folyamán egyébként egyre-másra érkeztek haza a köd miatt külföldön rekedt gépek. Az időjárás előrejelzések szerint a javuló tendencia tovább tart, és nem valószínű, hogy kedden tartósabb köddel kell számolni, bár a reggeli órákban még lehetséges ködképződés.

A vasúti közlekedésben mindössze néhány perces késések voltak azokon a pályaszakaszokon, ahol a megromlott látási viszonyok óvatosságot követelt a menetmenetre kénszerítették a vonatokat vezetőit. Különösen a Dél-Dunántúlon, Békés

és Csongrád megyében volt erős a köd, de a ködzóna egészen Záhonyig felhúzódtott. Szegeden a ködtakaró szinte egész napon át tartott.

utak is nehezítették a menetrend betartását. Így például a szegedi, dunai járatok reggel 40—50 perces késéssel érkeztek Budapestre. Egyébként az autóbusszok az egész országban közlekedtek, az időjárás hatása csak késésekben jelentkezett.

Somogyi Károlyné felvétele

Tegnap ködbe burkolódzott Szeged is. Képünkön: villamosmegállóban